

CD's

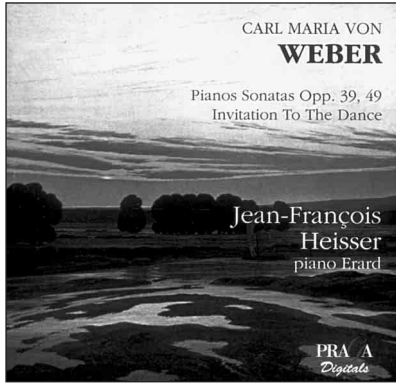
CARL MARIA von Weber bleef vooral bekend dankzij zijn opera *Der Freischütz*, een stuk waarmee hij de Duitse opera voorgoed bevrijdde. Hij recycleerde volksliedjes slim in een opera en er kwam meer actie op de scène. Weber plukte echter niet de vruchten van zijn vernieuwing. Tuberculose, hem dé kille killer, trof ook hem te vroeg. Hij stierf in zijn veertigste levensjaar en dan nog wel in Londen, waar hij een andere opera op de planken zette.

Twintig jaar later zou Wagner, van wie Weber als de voorloper mag worden beschouwd, zijn stoffelijk overschot naar Dresden laten overbrengen, waar de componist nu rust op de katholieke begraafplaats. Webers grootste probleem was dat hij een eeuw lang zou geboekstaafd blijven als de 'wegbereider' van dezelfde Wagner. Gelukkig is daarin de laatste vijftig jaar verandering gekomen. Er wordt opnieuw geluisterd naar zijn virtuoze instrumentale muziek. En ook daarin was de man baanbrekend. Zijn vormelijke en technische vernieuwingen werden opgepikt door Chopin, Liszt en Berlioz en verder uitgediept.

Von Weber was zelf een steengoed pianist, en dat is duidelijk te horen in de beide pianosonates (opus 39 en 49) die Jean-François Heisser inblikte voor Praga Digital. Maar uiteraard is het kroonstuk van deze opname de beroemde *Uitnodiging tot de dans* uit 1819. Zonder dit schitterende pianowerk zou wellicht de Straussdynastie nooit zoveel succes hebben gekend. Want deze ene compositie van Weber verheft in minder dan tien minuten een 'bal' tot een hoogstaand en betekenisvol cultureel gebeuren.

Uiteraard schreven vóór hem ook al Beethoven en Schubert danssuites, maar dit werk opende de deuren voor de grote romantische wals. De invitatie die de titel aangeeft, wijst erop dat het een openingsceremonie betreft, waarmee het gala van start kon gaan. Het toont ons een droomwereld, waarin de dansers 'geven en nemen', zich beurtelings laten leiden en weigeren, plagen en toegeven. Kortom, een liefdesspel waarbij de tijd tussen de haakjes wordt geplaatst. De keuze voor een Erard-piano blijkt een schot in de roos: alles klinkt fris en krokant, zodat de vele noten en nootjes van deze compositie het ritme van de dans onderstrepen in plaats van te vermoorden. (JC)

Carl Maria von Weber, *Piano Sonatas Opus 39 & 49. Invitation to the Dance*, door Jean-François Heisser (op piano Erard), Praga Digital (distributie harmonia mundi), PRD/DSD 250 247, 21,25 euro.

VERKLEEFDE WENSEN

HERINNERT u het zich nog dat u met knikkende knieën uw nieuwjaarsbrief mocht voorlezen voor ouders, meter en peter? Welnu, dat blijkt reeds een eeuwenoude traditie te zijn. In dit boek vindt u alvast een overzicht van 1746 tot vandaag.

De voorgedrukte illustraties op de nieuwjaarsbrieven maakte een hele evolutie door, gaande van miniaturen en engeltjes, over religieuze afbeeldingen verwijzend naar Kerstmis tot 'wereldse' tekeningen uit de jaren 1960. Ook de formulering van de wensen en de manier waarop kindlief zich voorstelde, wijzigden grondig. In 1746 werd de brief onderkend met „geaffectioneerden ende onderdanighen dienaar”. Begin vorige eeuw voegden de kinderen 'liefhebbende' of 'teergeliefde' bij hun naam en werd alles met de nodige 'verkleefdheid' omgeven. Echt een boek voor verzamelaars. (TH)

Nelly Haelterman, *Liefste Meter. Nieuwsjaarsbrieven van 1746 tot nu*, Van Halewijk, Leuven, 2008, 216 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 5617 884 0.

SCHEPPING EN GELOOF

DE VOORAANSTAANDE, inmiddels reeds tachtigjarige, Zwitserse theoloog Hans Küng leverde drie jaar gelden een hoogst interessant werk af over scheppingsgeloof en de band tussen wetenschap en religie. Dat boek ligt thans voor in een Nederlandse vertaling.

Küng maakt een duidelijk onderscheid tussen natuurwetenschap en levensbeschouwing, maar pleit ook voor een kritische benadering en interactie van zowel van wetenschap als geloof. Hij verwerkt daarvoor tal van wetenschappelijke inzichten en toont hoe beiden, religie en wetenschap, hun grenzen moeten erkennen.

Door zijn eerdere werk staat Hans Küng bekend wegens zijn heldere uiteenzettingen. Toch verloren we in dit boek soms de draad en lijkt van ons een wel een brede academische voorkennis vereist. In die zin vonden we het werk van 'onze' Gerard Bodifée over hetzelfde thema beter leesbaar. (EDS)

Hans Küng, *Het begin van alle dingen. Natuurwetenschap en religie*, Ten Have, Baarn, 2008, 235 blz., 19,90 euro, ISBN 978 90 259 5890 9.

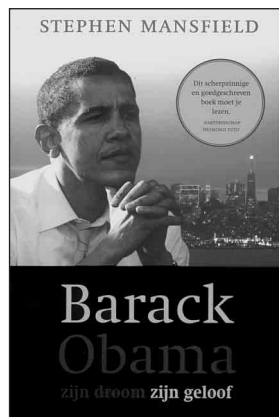
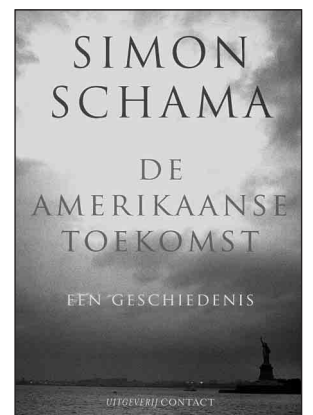
LAND OF THE FREE

MET HET RISICO dat menige lezer na de nieuwsstroom over de Amerikaanse presidentsverkiezingen de buik vol heeft van alles wat ruikt naar de Verenigde Staten, toch nog dit boek over de States. Simon Schama is een Brits-joodse historicus die belangrijke en leesbare werken over de zeventiende eeuw heeft afgeleverd. Thans hoogleraar aan de Columbia University in New York, wijdt hij een lijvig boek aan de geschiedenis van zijn nieuwe thuisland. Schama doet dat aan de hand van korte artikelen over feiten, personen en gebeurtenissen uit verleden en heden.

Twee aspecten komen bijzonder goed naar boven: het belang van het leger en het militaire voor de geschiedenis van Amerika, als ook van de religie. Godsdienstvrijheid en scheiding van Kerk en Staat behoren de grondbegrippen van de Amerikaanse samenleving en zijn een wezenlijk element van de Amerikaanse grondwet. Toch toont Schama aan hoe betrekkelijk dat alles in de eerste decennia wel was. Zo moesten ambtenaren zweren protestant te zijn en waren tot de jaren 1830 joden en katholieken formeel tweederangsburgers.

Sterk zijn de passages die de geschiedkundige wijdt aan de slavenkerken en het belang van het zwarte christendom om ook de toekomst te kunnen inschatten. Niettegenstaande de Verenigde Staten zichzelf beschouwen als een natie van 'vrije mannen', waren grote delen van de bevolking niet vrij en is de Amerikaanse cultuur getekend door slavernij en onderdrukking. Het zijn de diepe wonden in Amerika's ziel. (EDS)

Simon Schama, *De Amerikaanse toekomst. Een geschiedenis*, Uitgeverij Contact, Amsterdam/Antwerpen, 2008, 475 blz., 24,95 euro, ISBN 978 90 254 2964 5.

GELOOF VAN DE VERANDERING

OVER DE toekomstige president van de Verenigde Staten is al veel inkt gevloeid. Barack Obama zelf is de auteur van twee boeken over Barack Obama, diens visie en plannen. Onderstaand, overigens scherpzinnig werk van journalist Stephan Mansfield verdient een stip, omdat het eigenlijk handelt over het geloof van de *president elect*, de pas verkozen president.

Misschien werd het geschreven, omdat Obama tijdens de campagne vaak ervan werd beschuldigd geen 'echte' christen te zijn. Mansfield weerlegt die bewering alvast met klem, maar toont ook aan hoe Obama's geloof niet makkelijk in een vakje is te passen. Mansfield gaat diep in op Obama's bekering en toetreding tot een zwarte, protestantse kerk in Chicago en verduidelijkt ook hoe wezenlijk de zwarte theologie wel is om de persoon Obama te verstaan.

Eén frase onthoud ik. „Zijn wending tot het geloof is een die geschikt was voor zijn tijd. Hij kwam niet zozeer om zich bij een bepaalde traditie aan te sluiten, maar om een plek te vinden bij een groep mensen bij wie ze thuishoren, niet zozeer om een aantal leerstellingen aan te nemen, maar om een welkom te vinden voor wat ze reeds geloven, niet zozeer om hun levens over te geven, maar om te verbeteren wie zij zijn.” Gaat dat niet op voor vele (nog gelovige) tijdgenoten? (EDS)

Stephan Mansfield, *Barack Obama. Zijn droom, zijn geloof*, Kok, Kampen, 2008, 174 blz., 14,90 euro, 978 90 435 1586 3.

UITVOERING op instrumenten uit de periode waarin de componist de werken schreef, geeft ook in het geval deze opname van de vrij onbekende Pleyel een goed resultaat. Meer nog, de Russische maar vooral in Duitsland actieve Masha Dimitrieva bespeelt een Hammerflügel ofte pianoforte die nog door Pleyel zelf werd gebouwd. Het bevindt zich vandaag in het Pleyel Museum in Ruppersthal.

Dat Ignaz Joseph Pleyel ook pianobouwer was, is wellicht een minder bekend aspect. De man was overigens een hele goeie bouwer, want in 1827 won hij met een van zijn producten een gouden medaille. Zijn piano's zijn beslist de beste keuze voor het vroegromantische repertoire. Niemand minder dan Chopin prees hun heldere klankpalet de hemel in. En dat hoort men ook heel goed in deze opname waarop een ware bloemlezing te vinden is van Pleyels eigen pianocomposities.

Als componist moest Ignaz Joseph Pleyel voor niemand onderdoen. Getuige het leuke rondo waarmee de cd start. Daarin wordt het tiktakken van een uurwerk nagespeeld, wat ons vanzelfsprekend doet denken dat Pleyel dit element overnam van zijn leermeester Haydn. Niets is echter minder waar. Dit rondo schreef Pleyel enkele jaren vóór Haydn!

Pleyels pianomuziek slaat duidelijk een brug tussen twee eeuwen. Van beiden presenteert zijn werk het beste. Het gevoel waarbij de romantici zweren blijft hij helder en transparant in de hand houden. Mozart zelf tipte zijn eerbiedwaardige vader Leopold trouwens over de knappe muziek die Pleyel schreef en vertolkte. Terecht. (JC)

Ignaz Joseph Pleyel, *Klavierwerke*, door Masha Dimitrieva, Gramola 98816 (distributie Coda), 15,50 euro.

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.